Minnen från barndomsåren på ”det blommande berget”
Artikel publicerad i Nya Lidköpings Tidning 1959
Avskrivet av Lena Brodin, Skara 2001

Jag bodde i en stuga vid landsvägen, som ledde från Lidköping över Hjelmsäter och Trolmen till Råbäck, det blommande bergets medelpunkt. Utefter vägen låg tre eller fyra små stugor, som fick skatta åt förgängelsen när kalkbrottet måste utvidgas. Många sötbärsträd och krusbärsbuskar och aplar, som vi barn sedan mycket saknade, fick gå samma väg.
Jag smakade min första apelsin vid den tiden. Det var en riktig upplevelse. En fröken Maria, som kom för Stockholm hade det konstiga äpplet med sig hem – hon hade sitt hem i ett av de rivna torpen.

En vattenkälla fanns intill vårt hem. Den var mycket djup och mor sade alltid till oss barn att akta oss för ”källebusen. Karl Dumin, en torpare, som bodde intill, rensade alltid källan. Han var så lång till växten, att han kunde stå på källbotten och ösa upp allt slammet, som blivit under året. Källan rensades en gång varje år.
Den källan är nu borta, men stugan är kvar. Det hände någon gång, då vi hämtade vatten när det var mörkt, att vi hade en groda med oss in i ämbaret. Detta var av trä och hade en båge rätt över att bära i.
På sommaren var källan torr. Då fick vi hämta vatten i ”Röjes klev”. Det var långt att bära, men då hade vi ok över nacken, det gick lättare då.

Ja, det går ej att glömma minnena från barndomen. Jag minns t ex hur vi firade Lucia. Då gick mor upp klockan tre och bjöd oss på kaffe. Men det var lussegubben som haft det med sig och ställt det i förstugan...
Vi fick en ”Karlavagn” och kringla till ”lussebete” Lussegubbens melodi var ”Det är lussenatt i natt Lasse lille”. Den sjöng han kring stugan, och vi barn trodde ju på sagan.

En annan bemärkelsedag för oss barn var examen i skolan, Vi gick i Hellekis Lancasterskola. Till examen fick vi köpa för 25 öre karameller, som det alltid skulle bjuda spå. Då fick vi av de bästa, som handlare Apelkvist hade i en påse, och sen en extra påse, som vi skulle lägga dem, som vi blev bjudna i.
Vi fick skriva ”examenssidor” som skulle gå runt på sidobänkarna. Där satt skolrådet, som bestod av nu hädangångna överheter, baron Karl Klingsport och patron Eriksson och kyrkoherde Leander Kinberg... Och så fröken Hanna Lind.(Lärare 1901-1907 i Posseska skolan. Anm. RS) Så var de ju en del föräldrar, mest mammor, med.
Det kunde hända att den, som skrev bäst, kunde få en krona i premier!

VI gick i skolan var annan dag i sex år. Det nödvändigaste att lära var kristendom. Sång hade vi mycket och läsningen var fröken noga med, liksom att vi lärde oss skriva siffror.
Man förstod väl ej då, vad det betydde, men när man ser senare och tänker på allt man fick lära, uppskattar man det. Det blev nog många nyp i örat, kanske var det förtjänst. Men nu för tiden går det ej att nypas!

Vi hade vinterlov till första mars. Då kunde det vara så att de kom och hämtade oss från Råbäck med ”drög”, medbott på stockkälke. Vi hade aldrig sett en bil eller buss...

Julen fick vi barn fira med mycken andakt. På julafton skulle allt vara klart, all ved som vi eldade med skulle vara inburen – man fick ej göra något onödigt arbete.
På julafton tog också mor fram en stor tvättbalja, som vi fick bada i. När vi badat fick vi sätta oss till bords och äta lutfisk och gröt. Ännu minns man doften som kändes; det var köket, peppar och lutfisk och tvål...
Far tog fram boken och läste evangeliet, innan vi skulle äta och sedan fick vi läsa bordsbönen: ”Gud med en nödtorftig spis Du oss styrker här i livet, låt oss njuta vad Du givit måttligt och Ditt namn till pris. Amen”.
Efter maten: ”För mat och dryck Dig vare lov och pris, o Gud, lär mig att hålla Dina bud”.
Det var endast till jul vi läste dessa böner, andra dagar lästes ”Gud välsigna maten, amen”.
Vi hade ingen julgran inne, men en papperskrona, som hängde i taket med karameller, konfekt och ljus. Den hade en fru från Västerplana bundit i ståltråd och klätt med många glada papper. Hon hette Stina och gjorde också fina kransar av papper till begravningar vintertid, då det inte fanns några blommor att få.
Men utanför huset hade vi stora granar vid dörren och mycket ris vid trappan.
Så var det klapparn, de var allt små – det var så ont om pengar att vi inte kunde få några dyra saker. Jag minns att vi fick köpa dem själva. Det fanns i handelsboden små glasdockor för 10 öre. De fick vi köpa. - Vi var inte bortskämda. – Sedan fick vi en s.k. julhög. Det var av det bröd som bakades en vanlig kaka, sedan en sirapskaka och en karlavagn så alla de andra sorterna av samma deg, ess och ringar och så pepparkakor.
Så flöt julhelgen i lugn och ro. Vi lekte lekar under julen, mest sittlekar, gömma ringen och dela oxen. Och så åt vi nötter, som far plockat i ängarna.

Trettondag jul hade vi barn att glädjas åt. Då var det bjudning hos baronens på Råbäck, med julgransplundring.
Vi var alltid bjudna till klockan sex, men alltid redo klockan tre. Vi fick dock ej komma förrän tiden var inne. Då fick vi samlas i flickornas rum, medan vi torkades om fötterna och näsor.
Sedan fick vi gå till bords och bjöds på kaffe och stor rund smörgås med mycket pålägg och småkakor och papperskarameller. Sedan fick vi komma upp i salen, och där fick vi dansa ringlekar. Gamla fröken Klingspor spelade piano och så fick vi se levande bilder på en vit duk- det var något övernaturligt på den tiden!
Och sedan fick vi julklappar. Både leksaker och nyttiga saker. Det var en upplevelse, som vi aldrig kan glömma.
Men det var ju litet, som gladde oss barn på den tiden. Nu vill det allt till mycket för att det skall bli fest.

Detta hände för sextio år sedan. Sedan kom det andra tider för arbete och andra upplevelser. Men sin barndomstid kan man ej jämföra med något annat, den är ett oförglömligt minne

H.E.F
Hildur Elisabeth Ferdinansson
(Dotter till Anna och Alfred Svensson)